

yayıncıdan

Merhaba Değerli Eskişeni Okurları,

İslamî Sosyal Bilimler veya Sosyal Bilimlerde İslamî Arayışlar diyebileceğimiz dosyaların ikincisinde sizleri Sünnet Sosyolojisi ile selamlıyoruz. Her ne kadar sünnetin doğasını anlamak, ona temel teşkil eden vahyin doğasını anlamaktan geçse ve Kur'an'ı ön plana almayı zorunlu kılsa da değerli sayı editörümüzün sünnet dosyasını önceden planlamış ve önemli ölçüde hazır hale getirmiş olması, bizi böyle bir tercihte bulunmaya sevk etmiştir. İnsanı hedef alması münasebetiyle kendisini fitrat dini olarak takdim eden son ilahi vahyin doğal, insanî boyutunu ele almanın en önemli yollarından birisi sünneti ele almaktır. Dolayısıyla bu seriye sünnetle devam etmek çok da eğreti bir görüntü arz etmemektedir. Çünkü Peygamber, misyonu gereği vahyin insana açıldığı ilk kapıdır. Vahyin yerleştiği ilk beşerî kalıp peygamberin zihni ve vicdanı olduğu gibi, dile geldiği ve hayat alanına çıktığı ilk sosyal alan da onun hayatı ve sosyal gerçekliğidir. Dolayısıyla İslamî ilimlerin sosyal boyutunu tanımaya onun sosyal faaliyetlerini inceleyerek başlamak, doğal bir tercih olarak değerlendirilebilir. Çünkü sünneti tanımak, İslam'ın önemli iki boyutundan birini, yani yaşam alanına çıktığı insanî, tecrübî, sosyal boyutunu tanımak anlamına gelmektedir.

Hız. Peygamber'in söz, davranış ve takdirleri şeklinde tanımlanan sünnet, aslında yaşayan sünnet demektir. Böyle bir tanımlama bizi sünnet sosyolojisiyle yüz yüze getiren en anlamlı tanımlamadır ve daha sonraki nesillere ışık tutan ümmetin icma ve örfüne de temel teşkil etmektedir. İster İslamî hükümlerin toplumsal boyutunu, ister İslam toplumlarının doğasını analiz etmek açısından bakalım sünnet, yaşanmış İslam demektir. Bir başka ifadeyle bu durum, İslam'ın tarihte yaşanmış sosyal realitesini tanımamız açısından da değerler sistemini meydana getiren nassların ideal yapısını anlamamız açısından da son derece önemlidir. Hız. Peygamberin vahyi tebliği, tebyini, irşat görevi ve örnekliği gibi kavramlar, toplumu yeniden kurmak isteyen bir sosyal değişim planının ve programının önemli göstergeleridir. Ancak olay bununla sınırlı değildir. Vahyin sınırları çerçevesinde kalmak kaydıyla Hız. Peygambere tanınan yasama, yürütme ve yargı gibi yetkiler de sünnetin sosyal alandaki ideal ve realiter fonksiyonları olarak değerlendirilebilir.

"Allah ve Peygamberi bir konuda hüküm verdiği zaman artık inanan erkek ve kadına o konuda başka bir hükmü seçme hakkı yoktur." (33/Ahzab 36) ayetinde işaret edildiği gibi, Hız. Peygamberin dinî otorite olmasının yanısıra siyasî, hukukî ve askerî bir otorite olduğunu, ilahî vahyin hayata tekabül eden boyutunu izhar ettiği gibi hayattan hareketle bir takım hükümler vaz'ettiğini unutmamak gerekir. Risalet görevine paralel olarak onun uygulama örnekliği de ümmetin âlimlerinin, siyasetçilerinin ve yargıçlarının görev, amaç ve fonksiyonlarının tespitinde gösterge olarak alınabilir. Dindarlığın en koyu örneği olarak Hız. Peygamberin, İslam'a en yabancı inanç ve düşüncelere yaşama imkânı tanıyan çok hukuklu siyaset anlayışı, "Dinde zorlama yoktur!" prensibinin en yalın uygulaması olmakla kalmaz, aynı zamanda bugün batılı demokrasilerin bile ihtiyaç duydukları ideal bir örneklik olarak karşımıza çıkar.

Bu dosya, Sünnet Sosyolojisi konusunda birbirinden değerli çalışmaları içerdiği gibi gelecek sayıda sizleri selamlayacak Fıkıh ve Sosyoloji dosyası için de önemli bir altyapı oluşturacaktır. Katkıda bulunan bütün üstatlarımıza minnet ve şükranlarımızı, siz değerli ilim aşklarına sevgi, saygı ve selamlarımızı sunuyoruz. Kalın sağlıklıyla. ■